

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра філософії права та юридичної логіки
Кафедра юридичної психології**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав ГУСАРЄВ
2021

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Статус дисципліни – обов’язкова;
Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий);
Ступінь вищої освіти – доктор філософії;
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»;
Спеціальність – 053 «Психологія»;
Освітня програма – освітньо-наукова;
Форми здобуття вищої освіти – інституційна (очна (денна), заочна);
Мова навчання – державна;
Форма підсумкового контролю – іспит

Розробники:

Олена КУДЕРМІНА, доктор психологічних наук, професор, завідувачка кафедри юридичної психології,

Наталія ПОЛУДЬОННА, кандидат психологічних наук, доцент, професор кафедри філософії права та юридичної логіки

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри
протокол від 04 03 2021 року № 14
Завідувач кафедри

 Віталій КРАВЕЦЬ

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри
протокол від 25 02 2021 року № 11
Завідувач кафедри

 Олена КУДЕРМІНА

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 22 березня 2021 року № 6

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни
Робоча програма переглянута на 2020/2021 н.р. без змін; зі змінами (Додаток   ).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри від
  .   202_ №
Завідувач кафедри

Віталій КРАВЕЦЬ

протокол науково-методичної ради від
  .   202_ №
Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

протокол засідання кафедри від
  .   202_ №
Завідувач кафедри

Олена КУДЕРМІНА

Робоча програма переглянута на 2020/2021 н.р. без змін; зі змінами (Додаток   ).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри від
  .   202_ №
Завідувач кафедри

Віталій КРАВЕЦЬ

протокол науково-методичної ради від
  .   202_ №
Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

протокол засідання кафедри від
  .   202_ №
Завідувач кафедри

Олена КУДЕРМІНА

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психолого-педагогічні факти, механізми, закономірності навчання і виховання здобувачів вищої освіти та організації освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: формування психолого-педагогічної готовності до викладацької діяльності у вищій школі з врахуванням сучасних світових тенденцій освітнього середовища.

а) *науково-педагогічна та науково-психологічна мета:* сформувати у здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії знання з сучасних концепцій та методологічних підходів щодо вирішення психолого-педагогічних проблем вищої школи;

б) *загальноосвітня мета:* вивчення історичних передумов методології психології вищої школи в Україні та впливу сучасних концептів на теоретичні засади усіх галузей педагогіки, психології та міжгалузеві зв'язки;

в) *виховна:* сприяти формуванню професійної самоідентифікації, активної фахової та соціальної позиції та загальної гуманістичної культури потенційних науково-педагогічних працівників.

Завдання вивчення дисципліни полягають у:

–сприянні підвищенню якості педагогічної освіченості науковців, їх психолого-педагогічної та управлінської компетентності;

–засвоєнні теоретичних підходів до актуальних проблем педагогіки та психології вищої школи, особливостей педагогічних фактів, закономірностей та механізмів освіти, навчання, виховання, розвитку та формування;

–закріпленні вмінь критичного аналізу психолого-педагогічних явищ та їх оцінювання;

–формуванні вміння застосовувати на практиці систему психолого-педагогічних наукових знань;

- глибокому засвоєнні, розумінні і відтворенні наукової термінології;

- опануванні методами і прийомами педагогіки та психології вищої школи;

- вивченні та узагальненні психолого-педагогічної практики в фаховій діяльності;

–формуванні наукового світогляду;

–вивченні основних проблем та тенденцій освіти, навчання, розвитку, виховання та формування фахівців з вищою освітою;

- володінні методикою планування і організації процесу виховання та самовиховання;

- виробленні вміння передавати знання і розвиток практичних навичок щодо психолого-педагогічних впливів на особистість здобувача вищої освіти;

- формуванні вмінь, рефлексії, самооцінки, критичного аналізу власної поведінки та діяльності;

- підвищенні рівня педагогічної культури;

- виробленні постійної потреби і прагнення здобувати знання самостійно;

- закріпленні вміння працювати з науковою літературою, першоджерелами й нормативними актами;
- формуванні наукового мислення й самостійності суджень.

Пререквізити: Педагогіка та психологія вищої школи (за ступенем вищої освіти магістр).

Постреквізити: Актуальні проблеми філософії.

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми

За результатами опанування навчальної дисципліни «Актуальні проблеми педагогіки та психології в закладах вищої освіти» випускники аспірантури/ад'юнктури набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність до вирішення комплексних проблем в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та отримання нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5 Здатність до науково-дослідної та науково-педагогічної діяльності з використанням новітніх інформаційних технологій.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 5 Здатність до ефективного застосування методів викладання психологічних дисциплін у вищій школі; володіння культурою усного та писемного мовлення; здатність організувати самостійну роботу здобувачів вищої освіти першого та другого рівнів.

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Уміти полілогічно взаємодіяти зі світовою науковою спільнотою та громадськістю з проблематики дослідження; володіти навичками ефективного управління та засобами соціально-психологічного впливу в системі професійної взаємодії; застосовувати знання іноземної мови для забезпечення ефективної професійної комунікації.

ПРН 7. Працювати над власним розвитком та вдосконаленням, визначати свої професійні можливості та виявляти прагнення до підвищення професійної кваліфікації та професійної мобільності, розвивати міждисциплінарну позицію в психологічному світогляді.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	ДБ	кcf	дб	Кcf
Кількість кредитів ECTS – 4	рік підготовки			
	1	1	1	1
	Семестр			
	2	2	2	2
Загальна кількість годин – 120	Лекції			
	12	12	6	6
	Семінарські			
	12	12	8	8
	Практичні			
	6	6	-	-
	Самостійна робота			
	60	60	76	76
	Вид контролю			
іспит	іспит	іспит	Іспит	

3. Тематичний план

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них				
			Усього годин з викладачем	з них			Самостійна робота
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
1.	Світові тенденції розвитку системи вищої освіти.	14	4	2	2		10
2.	Педагогіка в системі правових відносин.	14	4	2	2		10
3.	Педагогічні засади теорії і практики управління освітнім процесом у вищій школі.	16	6	2	2		10
4.	Особистість та група в як ключові категорії психології вищої школи.	10	4	2		2	6
5.	Психологічна характеристика діяльності викладача вищої школи в актуальних соціокультурних умовах.	10	4	2		2	6
6.	Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості в умовах сучасності.	14	4	2	2	2	10
7.	Педагогічне спілкування у вищій школі. Вплив новітніх тенденцій розвитку освітнього середовища на процес педагогічної взаємодії.	12	4		2	2	8
Усього годин		90	30	12	10	8	60
Підсумковий контроль: іспит							

4. Плани семінарських та практичних занять

інституційна (очна) форма здобуття вищої освіти, дб

Тема 1. Сучасні світові тенденції розвитку системи вищої освіти – 14 год

Питання семінару

1. Чинники, що впливають на розвиток вищої освіти.
2. Новітні підходи до концепції освітнього процесу у ЗВО.

3. Діяльність міжнародних організацій, розвиток співробітництва у сфері вищої освіти.

4. Прогноз перспектив розвитку вищої освіти в Україні в ракурсі світових тенденцій.

Тема 2. Педагогіка в системі правових відносин – 14 год.

Питання семінару

1. Правова система і педагогічна система: сутність, шляхи перетинання і взаємодії.

2. Правова соціалізація особистості в контексті педагогічного процесу.

3. Безперервна освіта: методологія, засоби реалізації. Компетентнісний підхід у підготовці правників.

4. Андрагогічний підхід у неперервній освіті юристів.

Тема 3. Педагогічні засади теорії і практики управління в організації освітнього процесу – 16 год

Питання семінару

1. Сутнісні характеристики понять «управління», «керівництво», «менеджмент» та їхня взаємозалежність.

2. Нормативно-правове забезпечення управління освітнім процесом в закладах вищої освіти.

3. Менеджмент як складова системи освіти. Педагогічний менеджмент: функції, завдання, методи та особливості. Механізм менеджменту у галузі вищої освіти.

4. Система освіти як об'єкт управління. Законодавчі новели у сфері освіти.

Тема 4. Особистість та група в як ключові категорії психології вищої школи – 10 год.

Практичне заняття

1. Методика «Дім». Мета - підвищення згуртованості колективу, взаєморозуміння в колективі; самооцінки.

2. Методика «Ваша самооцінка». Мета - визначити рівень самооцінки. Кожна людина цікавиться своїм внутрішнім світом. Вона визначає взаємини з оточенням, від неї залежить самокритичність, вимогливість до себе, ставлення до своїх досягнень і невдач.

3. Методика «Вивчення індексу групової згуртованості» Сішора. Методика «Показники ціннісно-орієнтаційної єдності». Мета – встановити рівні згуртованості групи для подальшого налагодження контакту.

4. Методика “Діагностика психолого-педагогічної характеристики малої навчальної групи”. Мета – встановлення орієнтованості, спрямованості та інтегрованості групи. Визначення формальних та неформальних зв'язків колективу.

Тема 5. Психологічна характеристика діяльності викладача вищої школи в актуальних соціокультурних умовах – 10 год.

Практичне заняття

1. Індивідуально заповнити таблицю „Вплив поведінки викладачів на позитивні емоції студентів».

Поведінка, дії, бездіяльність та жести й міміка викладача	Емоції студентів (сприятливі до учбової діяльності)

2. Методика «Дорога професійної майстерності». Мета: встановити ті риси, ознаки, якості й характеристика, які край необхідні в діяльності викладача в сучасних освітніх умовах. Світ змінюється. Відповідно й викладач повинен, в деякій мірі, підлаштовуватися під ці зміни.

3. Методика «Конверт проблем» або «Ключові бар'єри у налагодженні взаємовідносин зі слухачами ЗВО». Мета – в групі сформулювати основні проблеми чи страх у роботі з суб'єктами й об'єктами освітнього процесу та дати поради, як краще вирішити ці питання.

Тема 6. Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості в умовах сучасності – 14 год.

Питання семінару

1. Навчання як діяльність.
2. Пізнавальна діяльність та її структура.
3. Характеристика різновидів навчання.
4. Поняття про концепції формування знань та учбової діяльності.

Практичне заняття

1. Методика «Емоційна діагностика». Мета – розвиток навичок управління мотивами до навчання.

2. Підготовка та захист в командах презентацій «Мотивація навчання». Мета – розробити мотиваційний цикл, який би розкривав концепції стимулювання та мотивації учбової діяльності.

3. Розробка в групах критерій мотивації до навчання студентів. Мета – здійснити мотиваційний моніторинг сучасних стимулів до навчання.

Тема 7. Педагогічне спілкування у вищій школі. Вплив новітніх тенденцій розвитку освітнього середовища на процес педагогічної взаємодії – 12 год.

Завдання практичного заняття:

1. Методика визначення здібності до саморегуляції в спілкуванні. Методика призначена для визначення динаміки адаптивності в різних ситуаціях спілкування.

2. Методика «Діагностика емоційних бар'єрів в міжособистісному спілкуванні» (В. В. Бойко)

3. З метою набуття навичок самоаналізу та усвідомлення агресивних мотивів під час педагогічної взаємодії виконується вправа "Потрап у коло". Мета: усвідомити та проаналізувати наявні агресивні та владні тенденції у

власній поведінці, обговорити можливі варіанти конструктивної поведінки в подібних ситуаціях.

4. Проективний малюнок "Що мене обурює?" "Що мене дратує?". Мета: стимулювати спонтанний прояв негативних почуттів і станів, усвідомити їх зміст та причини, виділити і відреагувати особистісно значуще, суттєве.

5. Вправа "Вітання" розвиває тактовність. Вправа "Прогноз погоди". Мета: рефлексія та самоаналіз агресивних проявів у поведінці, їх спонукальних чинників. Вправа "Вихід з контакту" розвиває дипломатичність.

6. Рольова педагогічна гра «Переоцінка агресивних дій». Мета: усвідомити можливі впливи агресивних дій у власній поведінці на процес розвитку власної особистості та особистість іншої людини, отримати навички осмислення різниці між баченням учасником себе самого та баченням його іншими.

Інституційна (заочна) форма здобуття вищої освіти, за кошти фізичних осіб

Тема 1. Сучасні світові тенденції розвитку системи вищої освіти – 14 год

Питання семінару

1. Чинники, що впливають на розвиток вищої освіти.
2. Новітні підходи до концепції освітнього процесу у ЗВО.
3. Діяльність міжнародних організацій, розвиток співробітництва у сфері вищої освіти.
4. Прогноз перспектив розвитку вищої освіти в Україні в ракурсі світових тенденцій.

Тема 2. Педагогіка в системі правових відносин – 14 год.

Питання семінару

1. Правова система і педагогічна система: сутність, шляхи перетинання і взаємодії.
2. Правова соціалізація особистості в контексті педагогічного процесу.
3. Безперервна освіта: методологія, засоби реалізації. Компетентнісний підхід у підготовці правників.
4. Андрагогічний підхід у неперервній освіті юристів.

Тема 3. Педагогічні засади теорії і практики управління в організації освітнього процесу – 16 год

Питання семінару

1. Сутнісні характеристики понять «управління», «керівництво», «менеджмент» та їхня взаємозалежність.
2. Нормативно-правове забезпечення управління освітнім процесом в закладах вищої освіти.
3. Менеджмент як складова системи освіти. Педагогічний

менеджмент: функції, завдання, методи та особливості. Механізм менеджменту у галузі вищої освіти.

4. Система освіти як об'єкт управління. Законодавчі новели у сфері освіти.

Тема 4. Особистість та група в як ключові категорії психології вищої школи – 10 год.

Практичне заняття

1. Методика «Дім». Мета - підвищення згуртованості колективу, взаєморозуміння в колективі; самооцінки.
2. Методика «Ваша самооцінка». Мета - визначити рівень самооцінки. Кожна людина цікавиться своїм внутрішнім світом. Вона визначає взаємини з оточенням, від неї залежить самокритичність, вимогливість до себе, ставлення до своїх досягнень і невдач.
3. Методика «Вивчення індексу групової згуртованості» Сішора. Методика «Показники ціннісно-орієнтаційної єдності». Мета – встановити рівні згуртованості групи для подальшого налагодження контакту.
4. Методика “Діагностика психолого-педагогічної характеристики малої навчальної групи”. Мета – встановлення орієнтованості, спрямованості та інтегрованості групи. Визначення формальних та неформальних зв'язків колективу.

Тема 5. Психологічна характеристика діяльності викладача вищої школи в актуальних соціокультурних умовах – 10 год.

Практичне заняття

1. Індивідуально заповнити таблицю «Вплив поведінки викладачів на позитивні емоції студентів».

Поведінка, дії, бездіяльність та жести й міміка викладача	Емоції студентів (сприятливі до учбової діяльності)

2. Методика «Дорога професійної майстерності». Мета: встановити ті риси, ознаки, якості й характеристика, які край необхідні в діяльності викладача в сучасних освітніх умовах. Світ змінюється. Відповідно й викладач повинен, в деякій мірі, підлаштовуватися під ці зміни.
3. Методика «Конверт проблем» або «Ключові бар'єри у налагодженні взаємовідносин зі слухачами ЗВО». Мета – в групі сформулювати основні проблеми чи страх у роботі з суб'єктами й об'єктами освітнього процесу та дати поради, як краще вирішити ці питання.

Тема 6. Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості в умовах сучасності – 14 год.

Питання семінару

1. Навчання як діяльність.
2. Пізнавальна діяльність та її структура.
3. Характеристика різновидів навчання.
4. Поняття про концепції формування знань та учбової діяльності.

Практичне заняття

1. Методика «Емоційна діагностика». Мета – розвиток навичок управління мотивами до навчання.
2. Підготовка та захист в командах презентацій «Мотивація навчання». Мета – розробити мотиваційний цикл, який би розкривав концепції стимулювання та мотивації учбової діяльності.
3. Розробка в групах критерій мотивації до навчання студентів. Мета – здійснити мотиваційний моніторинг сучасних стимулів до навчання.

Тема 7. Педагогічне спілкування у вищій школі. Вплив новітніх тенденцій розвитку освітнього середовища на процес педагогічної взаємодії – 12 год.

Завдання практичного заняття

1. Методика визначення здібності до саморегуляції в спілкуванні. Методика призначена для визначення динаміки адаптивності в різних ситуаціях спілкування.
2. Методика «Діагностика емоційних бар'єрів в міжособистісному спілкуванні» (В. В. Бойко)
3. З метою набуття навичок самоаналізу та усвідомлення агресивних мотивів під час педагогічної взаємодії виконується вправа "Потрап у коло". Мета: усвідомити та проаналізувати наявні агресивні та владні тенденції у власній поведінці, обговорити можливі варіанти конструктивної поведінки в подібних ситуаціях.
4. Проективний малюнок "Що мене обурює?" "Що мене дратує?". Мета: стимулювати спонтанний прояв негативних почуттів і станів, усвідомити їх зміст та причини, виділити і відреагувати особистісно значуще, суттєве.
5. Вправа "Вітання" розвиває тактовність. Вправа "Прогноз погоди". Мета: рефлексія та самоаналіз агресивних проявів у поведінці, їх спонукальних чинників. Вправа "Вихід з контакту" розвиває дипломатичність.
6. Рольова педагогічна гра «Переоцінка агресивних дій». Мета: усвідомити можливі впливи агресивних дій у власній поведінці на процес розвитку власної особистості та особистість іншої людини, отримати навички осмислення різниці між баченням учасником себе самого та баченням його іншими.

5. Завдання самостійної роботи

З актуальних проблем педагогіки вищої школи

1. Опрацювати Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» (структуру законів, загальні положення, систему освіти (вищої), її структуру, управління) та виписати завдання, які стоять перед закладами вищої освіти.
2. Оформіть 3-4 міркування про місце і роль педагогічної науки у вихованні дорослих людей.

3. Проаналізувати співвідношення понять «навчання» і «виховання» в галузі вищої освіти.
4. Обґрунтувати необхідність психолого-педагогічних знань для практичної підготовки сучасного фахівця.
5. Поясніть співвідношення понять кваліфікація та компетентність.
6. Як співвідносяться поняття «зміст освіти» та «зміст навчання»?
7. Розкрийте сутність та співвідношення понять «освітній процес», «педагогічний процес». Визначте обсяг їхнього змісту.
8. Спільне і відмінне у поняттях «метод навчання» і «форми організації навчання»?
9. Проаналізуйте основні принципи навчання та виховання, які використовуються на заняттях науково-педагогічними працівниками НАВС (за вашим вибором).
10. Поясніть сутність принципу опори на позитивне у людині та її вчинках у процесі виховання особистості.
11. Поясніть сутність принципу системності та систематичності у процесі навчання і виховання особистості.

3 актуальних проблем психології вищої школи

1. Поясніть біопсихічні та соціально-психологічні особливості юнацького віку та ранньої дорослості.
2. Типологічні характеристики особистості студента (курсанта, слухача).
3. Проаналізуйте чинники впливу на вибір професії на етапі професійної орієнтації майбутнього студента.
4. Систематизуйте обов'язки викладача.
5. Проаналізуйте змістовно-функціональні компоненти науково-педагогічної діяльності викладача.
6. Обґрунтуйте поняття професіоналізму діяльності викладача вищої школи.
7. Проаналізуйте структурні компоненти пізнавальної діяльності.
8. Поясніть психологічну зумовленість учіння як процесу цілеспрямованого пізнання.
9. Порівняйте стимульну та діяльнісну парадигми як основу учіння.
10. Визначити місце конфліктної пізнавальної ситуації у навчальному процесі.
11. Проаналізувати помилки викладача в стилі педагогічного управління як чинник виникнення конфліктів.
12. Визначити деструктивну і конструктивну моделі поведінки у педагогічному конфлікті.

6. Індивідуальні завдання

3 актуальних проблем педагогіки вищої школи

1. Складання узагальнюючих таблиць, структурних блок-схем лекції.
2. Складання кросвордів та тестів з теми.
3. Складання словника/глосарію з теми та навчальної дисципліни.
4. Педагогічна спадщина науково-педагогічних шкіл НАВС

(характеристика за вибіркоким принципом).

З актуальних проблем психології вищої школи

1. Відпрацювання методик та апробація результатів.
2. Складання узагальнюючих графіків та діаграм.
3. Опрацювання категорійного апарату в словниках.

7. Методи навчання

частково-пошукові, проблемні; дальтон-технологія; активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", синектики, Сократів діалог, аналогій, стоп-кадр, ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю – іспит, усне та письмове опитування. *Контроль самостійної та індивідуальної роботи* здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених даною програмою.

Методи поточного контролю:

- усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);
- робота за індивідуальними завданнями;
- тестування;
- реферативне повідомлення;
- поняттєвий диктант;
- захист проектів (презентацій);
- поняттєве вправляння;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

Методи підсумкового контролю: усна відповідь або тестування.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)							Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
max 60%							max 40%	max 100%
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	СР	Іспит 100
5	5	5	5	5	5	5	10,10, 10, 6,6,10,8	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	Непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення дисципліни

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Програми та силабус навчальної дисципліни, мультимедійна система з можливостями візуальної презентації навчальних матеріалів у вигляді слайдів та аудіо-/відео-, тексти лекції, навчально-методичні матеріали на вебпорталі НАВС «Дистанційні курси».

10. Перелік питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Об'єкт, предмет, завдання та функції педагогіки вищої школи.
2. Загальна характеристики методів педагогічного дослідження.
3. Поняття «кваліфікація» і «компетенція».
4. Основні положення Закону України «Про вищу освіту».
5. Поняття змісту вищої освіти.
6. Навчальний план і навчальна програма як складові стандартів вищої освіти.
7. Принципи навчання у закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання.
8. Характеристика принципів виховання в закладі вищої освіти.
9. Загальна характеристика методів навчання у вищій школі.
10. Загальна характеристика методів формування свідомості, методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки, методи стимулювання і мотивації діяльності та поведінки, методи самовиховання.
11. Загальна характеристика методів формування свідомості.
12. Загальна характеристика методів організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки.
13. Загальна характеристика методів стимулювання і мотивації діяльності та поведінки.
14. Загальна характеристика методів самовиховання.
15. Світові тенденції розвитку вищої освіти.

16. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців з вищою освітою.
17. Закономірності педагогічного процесу в закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання.
18. Навчальний процес: завдання, організація та структура.
19. Діагностика навчання та педагогічний контроль у вищій школі.
20. Структура педагогічного контролю.
21. Види педагогічного контролю.
22. Функції педагогічного контролю.
23. Принципи педагогічного контролю.
24. Тест як вид контролю якості знань у вищій школі. Форми тестових завдань.
25. Складові компоненти оцінювання результатів навчання у вищій школі.
26. Міждисциплінарні та міжпредметні зв'язки педагогіки вищої школи.
27. Проблеми сучасної педагогіки вищої школи та шляхи їх вирішення.
28. Дидактика вищої школи як наука і навчальна дисципліна.
29. Навчально-методичне, інформаційне та організаційне забезпечення освітнього процесу.
30. Закономірності, принципи та напрямки виховання у вищій школі.
31. Організаційні форми виховної роботи в закладах вищої освіти.
32. Навчання та виховання як основні категорії педагогіки вищої школи.
33. Порівняльний аналіз понять «діагностика навчання» та «педагогічний контроль».
34. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу в закладах вищої освіти.
35. Інформатизація вищої освіти. Загальна характеристика новітніх технологій.
36. Практична підготовка та стажування у вищому навчальному закладі: види, особливості проведення, проблеми та шляхи їх вирішення.
37. Психічні пізнавальні процеси особистості
38. Мислення та його характеристики
39. Роль пам'яті в забезпеченні ефективного навчання
40. Сприймання як основа пізнання
41. Основні характеристики уваги
42. Основні етапи вирішення пізнавальних задач
43. Система психологічних чинників управління навчальним процесом
44. Основні риси наукового дослідження
45. Основні методи наукового дослідження у вищій школі
46. Професійно-важливі вольові якості суб'єкта науково-педагогічної діяльності
47. Соціалізація особистості
48. Механізми міжособистого сприймання
49. Характеристики студента як особи певного віку та особистості

50. Етапи розвитку ідентичності особистості студента
51. Основні мотиви професійного вибору та становлення студента
52. Функції професійної діяльності викладачів вищої школи
53. Готовність викладача вищого навчального закладу, її структура
54. Особливості пізнавальної (гностичної) діяльності
55. Парадигми функціональної структури пізнавальних процесів
56. Психологічна сутність навчальних інформаційно-комунікативних мереж.
57. Інтуїтивне пізнання як мисленевий процес
58. Основні засоби психологічного впливу
59. Етапи наукового дослідження у вищій школі
60. Психодіагностичні методики, їх різновиди

11. Рекомендовані джерела інформації

З актуальних проблем педагогіки вищої школи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014.
3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2016. – 35 с.
4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. для студентів магістратури / С. С. Вітвицька; М-во освіти і науки України, Житомир. держ. ун-т імені Івана Франка. – Київ: Центр навч. літ., 2011. – 382 с.
5. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. – Харків, 2016. – 260 с.
6. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл.)/В.Л. Ортинський – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 472 с.
7. Ничкало Н.Г. Професійна педагогіка у контексті розвитку людського капіталу // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми – № 23 – 2010.
8. Посібник з підвищення кваліфікації в сфері дидактики вищої школи : у рамках співробітництва з Акад. наук. підвищ. кваліфікації при пед. ін-ті м. Гейдельберга / [Еглаіл Фадя та ін.]. – К. : Фенікс, 2012. – 216 с.
9. Культурно-гуманітарні стратегії розвитку університетської освіти в умовах динамічних суспільних трансформацій: Монографія / Л.С. Горбунова, М.А. Дебич, В.В. Зінченко, І.М. Сікорська, І.В. Степаненко, О.М. Шипко / За ред. І.В. Степаненко. – К.: ІВО НАПН України, 2018. – 226 с.
10. Юридична дидактика: Посібник з викладання права та юридичних дисциплін / За ред. Р.О. Стефанчука. – К., 2009. – 191 с.
11. Полудьонна Н.С. Юридична педагогіка: актуальні завдання вітчизняної науки / Н.С. Полудьонна // Сучасний стан та перспективи розвитку вітчизняної юридичної педагогіки: Матеріали доповідей круглого столу (м. Київ, 24 квіт. 2015 р.) / Ред. кол. А. А. Лукашенко, Н. С. Полудьонна, І. М. Охріменко. – К. : ТОВ «МП Леся», 2015. – С.31-33.
12. Полудьонна Н.С. Проблемні аспекти розвитку вітчизняної освіти // Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах : Матеріали II

Всеукраїнської наукової конференції. (м. Дніпро. Ч. II.) / Наук. Ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро : СПД «Охотнік», 2017. – 282 с.

13. Полудьонна Н.С. Стратегічні напрями розвитку вищої освіти України з погляду світових тенденцій // Міжнародні наукові дослідження: інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26–27 квітня 2019 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. – Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2019. – 216 с.

14. Полудьонна Н.С. Якість освіти як умова сталого розвитку людства // Сучасний вимір психології та педагогіки : Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 22–23 травня 2020 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2020.

З актуальних проблем психології вищої школи

1. Андрущенко В. П., Бех І. Д., Волощук І. С., Глузман О. В., Гузій Н. В., Дем'яненко Н. М. Педагогіка вищої школи: підручник / АПН України; Інститут вищої освіти / Василь Григорович Кремень (ред.). – К. : Педагогічна думка, 2009. – 256 с.

2. Бех І.Д. Принципи сучасної освіти/ І.Д.Бех // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2005. – №4. – С.5-27.

3. Бібік Н. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К.: К.І.С., 2004. – С. 47 – 53.

4. Боришевський М. Й. Духовні цінності як детермінанта розвитку й саморозвитку особистості / М. Й. Боришевський // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2. – С. 49 – 57.

5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : підруч. для студентів магістратури / С. С. Вітвицька; М-во освіти і науки України, Житомир. держ. ун-т імені Івана Франка. – Київ: Центр навч. літ., 2011. – 382 с.

6. Головка Н. І. Правова педагогіка: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2007. – 248 с.

7. Дьяченко М., Кандыбович Л. Психология высшей школы. – Минск: Тесей, 2003. – 268 с.

8. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 704 с.

9. Подоляк Л., Юрченко В. Психологія вищої школи. – К.: Каравела, 2009. – 320 с.

10. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2000. – 592 с.

11. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : [Текст] : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 2-ге вид., допов. – К. : Академвидав, 2014. – 454 с.

12. Хрестоматія з психології та педагогіки: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та

дистанційної форм навчання / Сисоєва С. О., Поясок Т. Б. – Кременчук: Вид. ГШ Щербатих О.В., 2008. – 400 с.

13. Чернілевський Д.В., Томчук М.І. Педагогіка та психологія вищої школи [навч. посіб.] / Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук. – Вінниця, 2006. – 402 с.

Інформаційні ресурси

З актуальних проблем педагогіки вищої школи

1. Європейські стандарти української освіти Режим доступу: <http://grinchenko-inform.kubg.edu.ua/yevropejski-standarty-ukrayinskoyi-osvity/>

2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ “ЦС”, 2015. – 32 с.

3. Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>

1. Режим доступу: <https://glavcom.ua/ru/news/evroparlament-nameren-vydelit-na-obrazovanie-v-ukraine-210-mln-647463.html>

2. Рейтинг ЗВО Режим доступу: Webometrics <https://www.webometrics.info/en/Europe/Ukraine%20>

3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України www.mon.gov.ua

4. Електронна бібліотека «Веда». Інформаційно-пошукова система. // <http://www.lib.ua-ru.net/katalog/40.html>

5. Доповідь ЮНЕСКО «Learningtobe» [Електронний ресурс] // <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001418/141843r.pdf>

6. Режим доступу: <http://www.sib-science.info/ru/heis/ostorozhno-inbriding-zachem-i-kak-nuzhno-borotsya-22062018>

7. Режим доступу: <https://www.forbes.ru/karera-i-svoy-biznes/366505-vyssshaya-stupen-pochemu-nevozmozhno-predskazat-budushchee-obrazovaniya>

8. Режим доступу: http://map.edu2035.org/futuremap/report_viewer?report_id=1084

9. Режим доступу: <http://www.govtech.com/What-Will-Higher-Education-Look-Like-in-25-Years.html>

10. European commission. Lifelong learning programme [Електронний ресурс]. – Режим доступу :// http://eacea.ec.europa.eu/lfp/about_lfp/about_lfp_en.php

З актуальних проблем психології вищої школи

1. Національний Темпус-офіс в Україні. Режим доступу: <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html>

2. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.

3. Офіційний веб-портал Національної академії внутрішніх справ : Відділ організації та координації освітнього процесу : Нормативно-правове забезпечення [Електронний ресурс] : Режим доступу : www.naiu.kiev.ua/nmc-new/

4. Інноваційна педагогіка // Науковий журнал – Випуск 9. – Том 3. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/9/part_3/9-3_2019.pdf
5. Освітній портал MyReferatik
http://myreferatik.in.ua/load/referat_2_kurs/filosofija/m
6. Законодавча база Верховної Ради України – <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
7. Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua/>
8. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – [http://www/nbuv.gov.ua/](http://www.nbuv.gov.ua/)
9. Освітній портал – <http://www.osvita.org.ua/>
10. Веб-сайт Академічна книгарня@онлайн – <http://www.akbooks.com.ua/>
11. Український лінгвістичний портал «Словники України» – [Lcorp.ulif.org.ua](http://lcorp.ulif.org.ua)
12. Веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова (Київ) – <http://www.ukrbook.net/>
13. Веб-сайт Бібліотеки в мережі Internet <http://library.zntu.edu.ua/res-librel.html>
14. Колекція посилань на кращі електронні бібліотеки <http://lyapota.boom.ru/lib.htm>
15. Інформаційно-довідковий портал „Library.ru”
<http://book.uraic.ru/ssylki/biblioteki>
16. Веб-сайт Бібліотеки Конгресу США <http://www.loc.gov/>
17. Веб-сайт Національної бібліотеки Франції www.bnf.fr/ – Bibliothèque Nationale или BNF
18. Веб-сайт Британської бібліотеки – www.bl.uk/
19. Система дистанційної навчання «MOODLE» ВТЕІ КНТЕУ – <http://sun.vtei.com.ua>
20. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>.
21. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.

Підписи авторів